Б Ъ Л Г А Р С К А А К А Д Е М И Я Н А Н А У К И Т Е

ИНСТИТУТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И ЧОВЕКА

ДЕПАРТАМЕНТ „ПСИХОЛОГИЯ“

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално и научно направление: 3.2. Психология

Научна специалност: Социална психология

Образователна и научна степен: Доктор

Форми на обучение: Редовна; Задочна; Самостоятелна

Квалификационната характеристика е приета на заседание на научния съвет на ИИНЧ-БАН от 19.03.2026 г. с Протокол № 5

Директор: /п/

(проф. д.н. Антоанета Христова)

Докторската програма по специалността „Социална психология“ от професионално направление 3.2. Психология дава възможност да се провежда научноизследователска и преподавателска дейност в областта на социалната психология.

I. НАУЧНА ОБЛАСТ

Социалната психология е между най-развитите дисциплини в психологическото познание. Социалнопсихологическите изследвания на фундаментално, експериментално и приложно равнище са едни от водещите в световната психологична наука. Проблематиката на социалната психология е изключително широка и обхваща сфери като: предразсъдъци и разнообразие, междугрупови отношения, агресия, просоциално поведение, групова динамика, лидерски стилове, социално влияние, конфликти и критични ситуации, масовопсихични феномени като поведение на тълпите и др. Богатството от подходи, прилагани за изучаването на тези феномени, както и факта, че социалната психология е със силни гранични взаимоотношения с другите психологични клонове - психология на личността, трудовата и организационна психология, а също и със социални науки като социология, създават възможности за сериозни, актуални, високо значими научноизследователски проекти, в т.ч. дисертационни разработки. Това е възможно преди всичко на базата на дългогодишно изградената научна среда в секция „Социална психология“ /1982 – 2010 г./, „Социална, трудова и организационна психология“ /от 2010 г., а от 2016 г.- секция „Социална, трудова и консултативна психология“/, в която учените влагат усилия от няколко десетилетия в проблемните сфери на агресивност и насилие, тероризъм и медии, алиенация и хаос, а също и в сфери като национална и европейска идентичност, национализъм, политическо говорене и лидерство, ценности, норми и социални репрезентации, междуетнически нагласи и отношения, гражданската включеност и др.

Разработваната социалнопсихологическа проблематика в своя дълбоко значим от гледна точка, и на науката, и на обществото, спектър създава предпоставки и заедно с това, изисквания да се реализира приемственост без прекъсване между поколения от учени. Социалната потребност от подобна непрекъснатост на познанието и от прилагането на неговите резултати в социалната практика осигурява обществената база за обучаване на докторанти по социална психология.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Основната цел на този вид обучение: подготовката на кадри по научната специалност "Социална психология" с оглед задоволяване на националните потребности от такъв вид специалисти. Нейната реализация се осъществява посредством изпълнението на следните основни задачи:

1. Прецизен подбор на докторанти с изявени научноизследователски интереси и възможности.

2. Организиране обучението на докторантите с оглед:

- усвояване на съвременни модерни знания в областта на теорията и методологията на социалната психология;
- придобиване на умения:

- за изследване на социалното поведение на личността и междугруповите отношения, както и социалнопсихичните фактори за промяна в нагласите и отношенията на личностно и на групово/респ. общностно, национално, наднационално/ равнище;

- за преход от теоретични към емпирични равнища и анализи.

3. Осигуряване на оптимални възможности за научноизследователска и публикационна дейност на докторантите както в рамките на Академията, така и във всички външни институции, с които тя си сътрудничи.

4. Стриктен и постоянен контрол на изпълнението на докторантските задължения според разработения индивидуален план в съответствие с нормативните документи.

5. Подготовка на специалисти за обновяване и подмладяване на изследователския състав на ИИНЧ и другите институции.

Целите и задачите на обучението съответстват на:

1. Държавните нормативни документи за обучение на докторанти.

2. Обществените потребности от създаването и развитието на научен потенциал в областта на теорията и практиката на научната специалност „Социална психология".

3. Профила и приоритетите на ИИНЧ при БАН.

4. Необходимостта от възпроизводство на научноизследователски кадри в тази област на научното познание за нуждите на ИИНЧ и другите институции.

III. ПРОФЕСИОНАЛНИ КАЧЕСТВА И КОМПЕТЕНЦИИ

Завършилите докторска програма по „Социална психология“ от професионално направление 3.2. „Психология“ придобива следните професионални качества и компетенции:

- Високи научни компетенции в областта на социалнопсихологическото познание и в отделните негови проблеми сфери
- умения и способности за създаване дизайн на научни изследвания с конкретен изследователски фокус, цели, хипотези и задачи;
- умения за планиране, организиране и изпълнение на научно-изследователски задачи;
- умения за събиране, класифициране, оценяване и интерпретиране на данни с цел решаване на конкретни научно-изследователски задачи;
- умения за самостоятелното интерпретиране на придобитите знания;
- високи компетенции за писане и анализ на научен текст, свързани с публикуване в областта на социалната психология;
- висока езикова и чуждоезикова култура;
- умение за използване на специализирани програмни продукти и съвременни информационни технологии;
- компетенции за самостоятелна преподавателска и експертна дейност в областта на социалната психология;
- компетенции, свързани с подготовката и успешното осъществяване на регионални, национални и международни социалнопсихологични изследвания.

IV. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДОКТОРАНТИТЕ

След завършване на курса на обучението обучаемите притежават знания, умения и компетентности да заемат длъжности в различни сфери на обществения живот:

- в научно-изследователски центрове, университети и други научни и образователни организации;
- в държавната администрация като аналитици, експерти и ръководители в социални и образователни звена;
- в неправителствения сектор като ръководители на проекти със социална или

просветна насоченост;

- като консултанти в почти всички сфери на обществената практика, където подпомагат решаването на конфликти в междугрупови и междуличностни отношения;
- да подготвят специалистите към социалните институции ;
- в съвременните бизнес организации, при подбора на кадри и управлението на човешките ресурси и др.

V. УСЛОВИЯ ЗА ПРИЕМ И ОБУЧЕНИЕ

Приемът на докторантите се извършва в съответствие с изискванията на Закона за висше образование, Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за дейността на центъра за обучение и Академичния съвет при БАН и вътрешнонормативните документи на ИИНЧ-БАН.

За прием за обучение по докторската програма „Социална психология“ могат да кандидатстват лица с образователна квалификационна степен „Магистър“ по психология, или в областта на други социални, стопански и правни науки, както и хуманитарни науки.

Срокът на обучение в докторската програма е:

- 3 години за редовна докторантура;
- 4 години за задочна докторантура;
- 3 години за докторантура на самостоятелна подготовка.

Придобиването на образователната и научна степен доктор по специалността „Социална психология“ става след:

- успешно изпълнение на всички етапи на индивидуалния план на докторанта;
- изпълнение на законовите изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“;
- успешна защита на дисертационен труд.